

Tilstandsrapport for barneverntjenesten

2018

Fremlegges for politisk behandling

Postadresse:
Postboks 700
1304 SANDVIKA
E-post:
barneverntjenesten@baerum.kommune.no

Besøksadresse:
Brynsveien 88 A
1346 Gjøttum

Org. nr: 974552825
Bank:
Telefon: 67 50 68 00
Faks:

KLART SPRÅK?
Hjelp oss å bli bedre:
klartsprak@baerum.kommune.no

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Rapportens oppbygning.....	2
3. Leders overordnede vurdering av status for virksomheten	3
4. Presentasjon av virksomheten og nøkkeltall	3
4.1 Organisasjon.....	3
4.1.1 Avdeling barnevernvakt, mottak og akutt	4
4.1.2 Avdeling undersøkelse	4
4.1.3 Avdeling barn og avdeling ungdom	5
4.1.4 Avdeling tiltak.....	6
4.1.5 Avdeling omsorg	6
4.1.6 Samarbeidet med Asker kommune	7
4.2 Aktivitet.....	7
4.2.1 Meldinger til barneverntjenesten.....	7
4.2.2 Undersøkelser.....	9
4.2.3 Akutt plasseringer	10
4.2.4 Barn og unge med barneverntiltak	11
4.2.5 Hjelpetiltak og omsorgstiltak	12
4.2.6 Barn og unge som er plassert utenfor hjemmet.....	14
4.2.7 Unge voksne som mottar ettervern.....	15
4.3 Nøkkeltall – økonomi og effektivisering	16
4.4 Nøkkeltall og utvikling - HR.....	17
4.4.1 Sykefravær	17
4.4.2 Turnover og rekruttering	18
5. Årets aktiviteter og resultater: Kvalitetsutvikling 2016-2018.....	18
5.1 Utfordringsbildet 2016	18
5.1.1 Prosess for etablering av strategisk tilnærming til kvalitetsutvikling	19
5.2 Strategi for kvalitetsutvikling 2016-2018	20
6. Styring og kontroll i virksomheten.....	22
7. Vurdering av framtidssikter	23

Strategisk målbilde for barneverntjenesten 2019-2021

Hjelpen vi gir er av høy faglig kvalitet, og barnets perspektiv er tydelig i alt vårt arbeid

Vi har felles og oppdatert kunnskap og forståelse i vurderinger og beslutninger i tjenesten

Vi samarbeider godt med hverandre og med eksterne samarbeidspartnere til beste for barnet - med avklarte roller og ansvar i helheten

Vår kultur er betegnet av høy faglig kvalitet, godt samarbeid, trygghet og et inkluderende arbeidsmiljø

1. INNLEDNING

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår (jf. lov om barneverntjenester § 1-1).

Barneverntjenesten i Bærum vil gå foran som pådriver for et *åpent barnevern* blant befolkningen, samarbeidspartnere, i samfunnsdebatten og overfor politisk ledelse som barneverntjenestens eiere i kommunen.

I forslaget til ny barnevernlov (2019), som er en oppfølging av NOU 2016:16 Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse, foreslås en ytterligere styrking av barnets perspektiv og økt vekt på forebygging og tidlig innsats. Barnevernslovutvalgets innstilling er allerede delvis fulgt opp gjennom lovendringer som trådte i kraft i 2018, der barnevernloven ble en rettighetslov for barn og barnets medvirkning ble styrket.

I forslaget til ny barnevernlov foreslår departementet også endringer som skal styrke kommunens «barneverneierrolle», blant annet gjennom et forslag om årlig tilstandsrapportering fra barnevernstjenesten til kommunestyret. Det vurderes at en slik tilstandsrapport vil være et viktig verktøy for åpenhet og dialog om prioriteringer og forventninger, og tilstandsrapport fremlegges derfor til politisk behandling årlig, uavhengig av en eventuell fremtidig lovfesting.

Tilstandsrapporten baserer seg på måloppnåelse, nøkkeltall og styringsdata fra det foregående året, men også utviklingstrekk over tid. Dette for å vise sammenhenger i et større og mer helhetlig bilde, samt danne et fundament å bygge videre på for fremtidige tilstandsrapporter.

2. RAPPORTENS OPPBYGNING

Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Bærum fremlegges av Rådmannen for politisk behandling første gang i 2019. Rapportens disposisjon og oppsett er utformet med utgangspunkt i statens krav til innhold i årsrapporter, strukturen i barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling, samt tilgjengelige styringsdata i fagsystemer og indikatorer rapportert til nasjonale myndigheter på barnevernsfeltet (inkludert data som også anvendes i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets «kommunemonitor»).

Som del av tilstandsrapporten fremlegges status for indikatorer innenfor en bred og helhetlig definisjon av kvalitet. En indikator kjennetegnes ved at den forenkler, er kvantifiserbar og er ukontroversiell. Indikatorene benyttes for å vise status, om det har skjedd endringer i ønsket eller uønsket retning og om målsetninger er oppnådd.

Indikatorer kan sjelden alene forklare hvorfor og hvordan endring skjer eller hvorfor et tiltak har ønsket effekt. I barneverntjenestens utviklingsarbeid har det, som på mange områder i oppvekst- og velferdssektoren, vært hensiktsmessig å vurdere utvikling og måloppnåelse bredere enn kun basert på kvantifiserbare indikatorer og lovkrav. I denne tilstandsrapporten vil derfor kvantitative indikatorer suppleres med presentasjon av satsningsområder og et utvalg gjennomførte kvalitetsutviklingstiltak i tjenesten, ettersom kvantitative indikatorer alene ikke kan definere kvaliteten i tjenestetilbudet til brukerne. Barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling legger derfor til grunn kombinasjonen av kvantitative indikatorer og kvalitative data for å vurdere utvikling og endring. Samme tilnærming legges til grunn i denne tilstandsrapporten.

3. LEDERS OVERORDNEDE VURDERING AV STATUS FOR VIRKSOMHETEN

Barnevernsjefens overordnede vurdering er at barneverntjenesten i Bærum de siste årene har hatt god utvikling. Vurderingen baserer seg blant annet på utvikling og måloppnåelse for de indikatorer som rapporteres til nasjonale myndigheter på barnevernområdet, samt på oppnådde resultater fra barneverntjenestens strategiske kvalitetsutviklingsarbeid.

Blant de prioriterte innsatsområdene i barneverntjenesten gjennom 2018 har vært

- tydeliggjøring av barneverntjenestens tiltaksprofil og utarbeidelse av oversikt over tilgrensende kommunale tilbud/tjenester på oppvekstområdet
- tiltaksutvikling med ferdigstilt implementering av MST CAN, deltakelse i forskningsprosjekter på kunnskapsbaserte metoder som gir hjelp vi vet at virker, samt etablering av døgntilgjengelig akuttberedskap i tjenesten
- fokus på brukermedvirkning gjennom opplæring til ansatte i metodikken Barnesamtalen DCM, implementering av Familieråd som hjelpetiltak, og fokus på barnets stemme i vurderinger og dokumentasjon i alle saker
- tydeliggjøring av tjenestens faglige fundament i arbeid med definerte målgrupper, eksempelvis vold i nære relasjoner og ettervern
- gjennomføring og oppfølging av barneverntjenestens samarbeidsprogram med eksterne, der samarbeidet med for tiden 46 prioriterte instanser (kommunale, statlige og organisasjoner) følges opp systematisk i enkeltsaker og på leder-/systemnivå
- tydeliggjøring av interne roller og ansvar i arbeids- og beslutningsprosesser for å sikre likeverdig hjelp, forsvarlig saksbehandling og redusere sårbarhet i tjenesten

Barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling er utformet med henblikk på å sikre en dynamisk organisasjon som hver dag skal ha som øverste fokus at barn og unge som trenger det skal gis rett hjelp til rett tid, og samtidig sikre innovasjon og kontinuerlig forbedring i tjenesten for å møte fremtidens behov. Tjenesten synes således i stand til å implementere fremtidig ny barnevernlov, iverksette barnevernsreform med endringer i ansvarsforholdet mellom stat og kommune, samt kontinuerlig implementere faglig ny kunnskap og føringer på barnevernsfeltet nasjonalt.

Den systematikk som er etablert i tjenesten for kontinuerlig vurdering av risiko og avvik vedrørende oppfyllelse av lovkrav og forsvarlig kvalitet i arbeidet med barn og familier, eksempelvis ved aktiv bruk av funksjons- og rollebeskrivelser, felles prinsipper for eskalering i faglige vurderinger og beslutningsprosesser, samt månedsrapport som verktøy i virksomhetsstyring - vurderes å ha gitt god effekt.

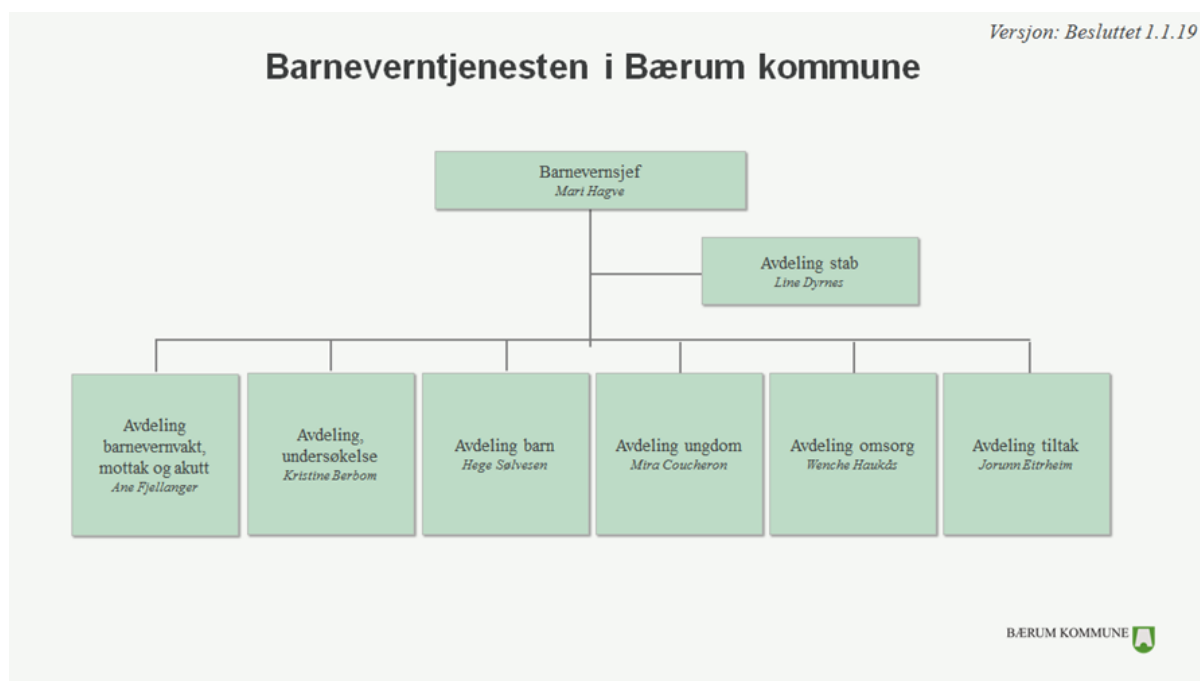
De ansatte i barneverntjenesten i Bærum innehar høy faglig kompetanse og erfaring, og fremhever kompetansedeling, trygghet og stolthet som viktige interne faktorer for å lykkes med et stadig bedre barnevern. Effektivisering, utvikling og endring kan innebære tidvis krevende omstillingsprosesser for medarbeidere og ledere. Det er gledelig at tjenesten opplever en utvikling med lav turnover, godt rekrutteringsgrunnlag med kvalifiserte søkere til utlyste stillinger, samt jevnt over lavt sykefravær.

4. PRESENTASJON AV VIRKSOMHETEN OG NØKKELTALL

4.1 Organisasjon

Barneverntjenesten i Bærum er en av Norges største barneverntjenester. Barneverntjenesten består av barnevernsjef, avdeling stab og seks fagavdelinger. I 2019 har barneverntjenesten 127,5 årsverk, fordelt på ca. 140 ansatte. Barneverntjenesten i Bærum er vertskommune for døgntilgjengelig barnevernvakt for Asker og Bærum.

Barneverntjenesten i Bærum forvalter barnevernets kommunale ansvarsområde etter såkalt «spesialistmodell», der hver avdeling i tjenesten har spesialisert kompetanse og oppgaver knyttet til ulike deler av virkeområdet etter lov om barneverntjenester.

4.1.1 Avdeling barnevernvakt, mottak og akutt

Avdelingen ble etablert som egen avdeling 1.1.19 og har ansvaret for det hendelsesstyrte arbeidet i barneverntjenesten. Avdelingen er døgnbemannet, alle dager i året. Utenfor barneverntjenestens ordinære åpningstid holder barnevernvakten til på Politistasjonen i Sandvika, og fungerer som interkommunal barnevernvakt for Asker og Bærum. Barnevernvaktens ansvar er å gi barnevernfaglig bistand til barn og deres familier ved akutte kriser. Barnevernvakten svarer også på nasjonal alarmtelefon 116 111, og bistår utover akutte kriser med råd og veiledning, kontrollbesøk og oppfølging av barnevernssaker utenom barneverntjenestens åpningstider.

Innenfor barneverntjenestens ordinære åpningstid fungerer avdelingen som barneverntjenestens mottak. Alle bekymringsmeldinger til barneverntjenesten blir saksbehandlet i mottak, og alle henvendelser til barneverntjenesten som ikke har egen saksbehandler i barnevernet blir besvart av mottak. Mottaket driver utstrakt veiledningsvirksomhet til private personer og offentlige samarbeidspartnere, samt skolebesøk til elever på femte trinn i kommunen. Avdelingen bistår også i akuttsaker i barneverntjenestens øvrige avdelinger på dagtid, for å sikre kvalitet i et krevende sakskompleks. Avdelingen har spesialisert kompetanse på akuttarbeid og forebygging av akutt plasseringer.

Det er ett telefonnummer inn til barneverntjenesten, 67 50 47 70, som besvares av barnevernvakt/mottak. På denne måten har barneverntjenesten «åpen dør» for innbyggere, og for samarbeidspartnere til konsultasjon. Tilgjengeligheten er svært betydningsfull for at barn, familier og samarbeidspartnere opplever å få svar fra erfarne barnevernkonsulenter, når de trenger det, og at barn og unge får rett hjelp til rett tid.

Avdelingen består i dag av totalt 25 ansatte (10 årsverk).

4.1.2 Avdeling undersøkelse

Avdeling undersøkelse har ansvaret for å utrede og undersøke om barn og unge i Bærum har behov for hjelp fra barneverntjenesten. Fra tidspunktet barneverntjenesten med bakgrunn i en bekymringsmelding har besluttet at det er grunnlag for å undersøke det som kommer frem i

meldingen, har avdelingen tre måneder (kan i spesielle tilfeller utvides til seks måneder) på å utrede om barnet har behov for tiltak fra barneverntjenesten og ev. hvilke tiltak barnet trenger.

I en undersøkelsesfase tar barneverntjenesten kontakt med barnet og foreldrene for å få mer informasjon om hvordan barnet har det. Vi snakker alltid med barnet, da det er barnet selv som vet best hvordan hun/han har det og hva han/hun trenger av hjelp. Det er viktig at vi lytter til det barnet sier og tar hensyn til dette i våre vurderinger og beslutninger. Samtidig er det viktig at barnet ikke får ansvaret for sin egen situasjon. I undersøkelsen snakker barneverntjenesten også med alle foreldre. Skal vi hjelpe foreldrene med endring, må vi få kjennskap til hvordan de i dag ivaretar barnet. Barneverntjenesten vil som hovedregel også besøke familien hjemme. I tillegg innhentes opplysninger fra skole, barnehage, helsestasjon, fastlege og andre instanser som kjenner barnet og foreldrene. Dette gjøres så langt det er mulig, med samtykke fra foreldre og barn over 15 år. I undersøkelsesfasen kan barneverntjenesten innhente opplysninger også uten familiens samtykke.

For å gjøre undersøkelsen mest mulig forutsigbar og for å skape trygghet hos barn og foreldre, lager barneverntjenesten ved oppstart en plan for undersøkelsen. Denne planen lages sammen med familien i første samtale. Planen hjelper også barneverntjenesten med å planlegge godt, slik at vi klarer å gjennomføre undersøkelsen innen de lovpålagte frister som gjelder.

På bakgrunn av opplysningene som kommer frem i undersøkelsen, vurderer vi hvilke risiko- og beskyttelsesfaktorer som finnes i barnets liv, med utgangspunkt i faglige sjekklister og kartleggingsverktøy for hvilke forhold som øker og minker sannsynligheten for at barn vokser opp under forhold som skader deres helse og utvikling. Dersom barnet er i behov av vedtak om tiltak fra barneverntjenesten, skal tiltakene være målrettede og virksomme i henhold til barnets utfordringer.

Avdelingen består i dag av totalt 21 ansatte. Avdelingen undersøker omsorgssituasjonen til i underkant av 200 barn til enhver tid.

4.1.3 Avdeling barn og avdeling ungdom

Avdeling barn og avdeling ungdom er barneverntjenestens oppfølgeravdelinger, som har ansvar for å iverksette tiltak i henhold til vedtak etter lov om barneverntjenester. Målgruppen for avdeling barn er 0-12 år, og gjelder også gravide. Målgruppen for avdeling ungdom er barn og ungdom 13-18 år og unge voksne i alderen 18-23 år på ettervern, og gjelder også enslige mindreårige flyktninger som er bosatt i Bærum kommune, eller som etter fylte 18 år fortsetter å bo i kommunale botiltak eller flytter for seg selv.

Barneverntjenesten kan iverksette tiltak både i og utenfor hjemmet, og disse følges opp av avdeling barn og ungdom. Aktuelle tiltak som barneverntjenesten selv tilbyr kan være råd og veiledning, nettverksmøter, ansvarsgruppemøter, familieveiledning, sinnemestringskurs, funksjonell familieterapi (FFT), aktivitetsgruppe, besøkshjem, støttekontakt, MST CAN mv. Mange av tiltakene gjennomføres av barneverntjenestens tiltaksavdeling eller av barnevernkonsulentene selv. Barneverntjenesten kan også benytte seg av statens hjelpetiltak, som familieråd, opphold på foreldre- og barnsentre, PMTO og MST. For fullstendig oversikt over barneverntjenestens tiltaksprofil, vises det til *vedlegg 1a og b* til tilstandsrapporten.

Avdelingene har et særlig fokus på barnets stemme, at barn og unge blir hørt og at deres stemme tillegges vekt. Ungdom over 15 år må samtykke i tiltak i egen sak. Dersom ungdom unndrar seg omsorg og det foreligger barnevernfaglig grunnlag for å iverksette tiltak mot ungdommens eget samtykke, må saken prøves i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker (Fylkesnemnda). Barneverntjenesten har også adgang til å fremme sak for Fylkesnemnda for å pålegge hjelpetiltak rettet mot foreldrene, for eksempel om at barnet skal gå i barnehage eller at foreldrene skal motta familieveiledning.

Dersom det er behov for å iverksette tiltak utenfor hjemmet kan dette skje i form av plassering i institusjon eller fosterhjem. Fosterhjem og institusjonsplasser formidles gjennom Barne-, ungdoms-

og familieetaten (Bufetat) som har bistandsplikt overfor kommunene på dette området. Plassering uten foreldrenes samtykke, må fremmes for og behandles i Fylkesnemnda, og Fylkesnemndas vedtak kan ankes i det ordinære domstolsystemet av både foreldrene og barneverntjenesten.

Både avdeling barn og avdeling ungdom har et utstrakt samarbeid med barnehager, skoler og tjenester i og utenfor kommunen for å sikre helhetlig hjelp og oppfølging rundt barnet, med utgangspunkt i barnets behov.

Avdelingene har ansvar for til sammen om lag 500 barn og ungdom til enhver tid. Avdeling barn består i dag av totalt 18 ansatte. Avdeling ungdom består i dag av totalt 18 ansatte.

4.1.4 Avdeling tiltak

Avdeling tiltak har som oppgave å gi hjelpetiltak til barn og familier i Bærum som trenger hjelp fra barneverntjenesten. Avdelingen har som faglig fundament at hjelpetiltakene skal være utviklet og basert på det vi vet påvirker og virker for barn og unges utviklingsbetingelser til enhver tid. Barneverntjenesten i Bærum kjøper ikke private hjelpetiltak, noe som innebærer at barneverntjenesten arbeider kontinuerlig med tiltaksutvikling for å tilby barn og familier robuste og differensierte hjelpetiltak.

Fokus er alltid å tilpasse hjelpen til barnas og familiens behov, samt legge til rette for å møte familiene når de kan møte oss. Vi kan tilby veiledning i våre lokaler, men er også opptatt av å treffe familier hjemme i deres naturlige og kjente omgivelser. Avdeling tiltak har en arbeidsavtale som innebærer at familieveilederne forventes å jobbe noe ettermiddag og kveld for å imøtekomme familienes behov, og barna/ungdommene slipper å ta fri fra skolen for å treffe veilederne når det er behov for det.

Avdeling tiltak har også tilbud om aktivitetsgruppe for barn, sinnemestringskurs til foreldre (Brøsetmodellen), samt samarbeid med NAV om tiltaket Hybelliv til ungdom i overgang til voksenlivet. Se for øvrig eksempler på hjelpetiltak omtalt under kapittel 4.1.3, og helhetlig oversikt over tiltaksprofil i avdeling tiltak i vedlegg 1 a og b til tilstandsrapporten.

Kvalitetsutvikling står sentralt både i utviklingen av hjelpetiltak og i kompetanseutviklingen for de ansatte. Barneverntjenesten har inngått en samarbeidsavtale om innovasjon knyttet til tiltaks- og kompetanseutvikling med NUBU (Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge) og med R-BUP (Regionscenter for barn og unges psykiske helse). For tiden omfatter samarbeidsavtalene blant annet følgende:

- Oppfølging og kontinuerlig kvalitetssikring av MST CAN-teamet (med NUBU)
- Oppfølging og kontinuerlig kvalitetssikring av FFT-teamet (med NUBU)
- Samarbeid og deltakelse i forskningsprosjekt om forsterket skolestøtte, KOBA (med R-BUP)
- Samarbeid og deltakelse i forskningsprosjekt om veiledningsmetode til foreldre med barn 0-3 år, ABC (med R-BUP)

Avdelingen gir til enhver tid hjelpetiltak til om lag 200 barn og deres familier. Avdelingen består i dag av totalt 22 ansatte.

MST CAN-teamet er organisert under barnevernsjef og består av 6 ansatte.

4.1.5 Avdeling omsorg

Avdeling omsorg har ansvaret for å følge opp alle barn og ungdom som er under barneverntjenestens omsorg. Dette omfatter barn som bor i fosterhjem og på institusjon, samt de ungdommer som er på ettervern som har vært under barneverntjenestens omsorg tidligere og som har ønsket ettervern fra barneverntjenesten. I tillegg har avdelingen ansvar for å skaffe til veie og veilede/kurse tilsynsførere for barn som bor i Bærum kommune, men som andre kommuners barneverntjenester har omsorgsansvaret for.

Avdelingen har ansvar for å ivareta barna/ungdommen sin kontakt med biologisk familie, og samtidig kvalitetssikre og veilede fosterhjemmet slik at vi sammen sørger for en trygg oppvekst for barna som er under barnevernets omsorg. En del av oppgavene innebærer også å sørge for at samværene som er med foreldrene og barna er trygge og gode, og kontinuerlig vurdere om samværene gir barna den utviklingen de er i behov av. Barneverntjenesten kan fremme sak for retten om å redusere samvær dersom dette vurderes å være til barnets beste. Foreldre kan også hevde saken sin prøvd på nytt hvert år, som innebærer at avdelingen møter i Fylkesnemnda og i det ordinære domstolsystemet for ny vurdering av å opprettholde vedtakene om omsorgsovertakelse.

Barneverntjenesten har et særlig ansvar for å følge opp og tilby hjelp til alle foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. Dette gjelder uavhengig av hvilke utfordringer foreldrene har med rus, kriminalitet, psykisk fungering osv. Det er blant annet igangsatt et samarbeid med familievernkontoret i Asker og Bærum, da også familievernet er tillagt et selvstendig ansvar på dette området.

Avdeling omsorg har et veilederteam med tre fagressurser som bidrar med veiledning til fosterhjem. Dette innebærer å veilede både innen kommunens grenser, men også gi veiledning til fosterforeldre for barn fra Bærum som er plassert i andre kommuner. Teamet tilbyr som del av dette ulike gruppeveiledningstilbud med fosterforeldre for både barn, ungdom og søskenplasseringer.

Avdelingen følger til en hver tid opp om lag 200 barn og ungdom. Avdelingen består i dag av totalt 22 ansatte.

4.1.6 Samarbeidet med Asker kommune

Barneverntjenesten i Bærum er vertskommune for Barnevernvakten i Asker og Bærum, og har siden våren 2018 hatt døgntilgjengelig beredskap etter etablering av bakvaktordning i forlengelsen av lovpålagte krav til akuttberedskap på barnevernfeltet. Videreføring av samarbeidet med nye Asker kommune besluttet endelig i tredje kvartal 2019. Samarbeidet mellom kommunene på området vurderes som godt. Dagens samarbeidsavtaler utløper ved utgangen av 2019 og er planlagt reforhandlet og tilpasset ny kommunestruktur og innbyggerantall i løpet av tredje kvartal 2019, når endelige avklaringer vedrørende innretningen for nye Asker kommune foreligger.

Barneverntjenesten i Bærum samarbeider også med Asker kommune om disponering av plasser i tiltakene MST CAN og FFT. Samarbeidsavtalene tar utgangspunkt i en enhetskostnad som faktureres Asker kommune per plass i tiltakene. Dagens samarbeidsavtaler utløper ved utgangen av 2019 og er planlagt reforhandlet med Asker i tredje kvartal. Avtalene vil i reforhandling tilpasses til pris- og lønnsvekst, samt til det reelle kostnadsnivået for tiltakene basert på siste års utgiftsnivå.

4.2 Aktivitet

4.2.1 Meldinger til barneverntjenesten

For at barneverntjenesten skal ha mulighet til å gi barn og unge riktig hjelp til rett tid, er vi avhengig av informasjon fra andre. Hvem som helst kan melde om bekymring for et barn til barneverntjenesten. Barnet eller ungdommen selv, foreldre, familie, venner, privat nettverk og offentlig ansatte er eksempler på personer som melder. Alle offentlig ansatte, samt en rekke yrkesutøvere med profesjonsbestemt taushetsplikt, uavhengig av om vedkommende arbeider i det offentlige eller i det private, har plikt til å gi opplysninger til barnevernet når det er grunn til å tro at

- Et barn blir mishandlet i hjemmet
- Det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt
- Når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker

Opplysningsplikten innebærer en plikt til å melde fra til den kommunale barneverntjenesten ved alvorlig bekymring og er et selvstendig og personlig ansvar. Plikten til å gi opplysninger faller ikke bort selv om man på egenhånd forsøker å avhjelpe.

Tabell 1: Et utvalg sentrale meldingsinstanser bak nye meldinger 2013-2018

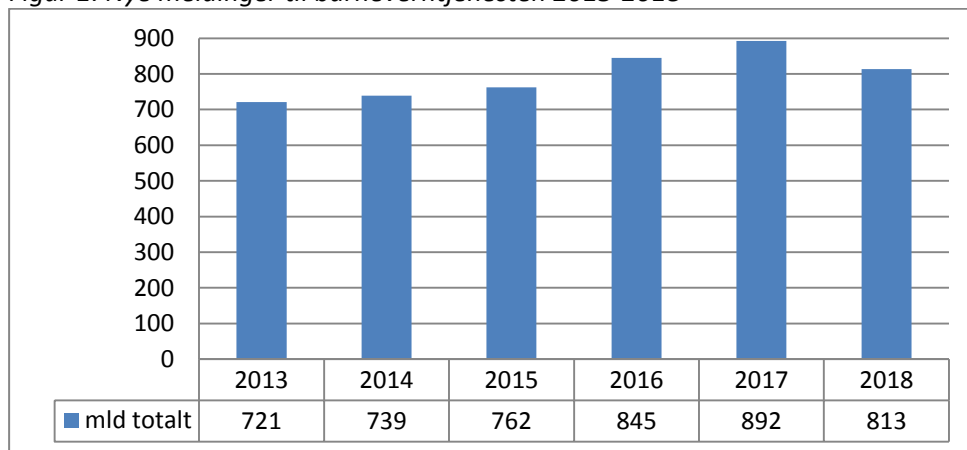
Instans	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Skole	12,6 %	10,8 %	12,5 %	14,8 %	14,8 %	15,3 %
Barnehage	5,1 %	6,2 %	4,7 %	3,4 %	3,6 %	4,2 %
Politi	17,8 %	20,6 %	19,9 %	13,9 %	12,9 %	13,4 %
Barneverntj/bvv	21,3 %	19,7 %	21,2 %	23,6 %	23,6 %	25,4 %
Foresatte	7,9 %	8,8 %	6,6 %	4,9 %	6,9 %	5,0 %

Den største meldingsinstansen er barneverntjenesten og barnevernvakten. Barneverntjenesten melder til seg selv ved flere anledninger, eksempelvis når det har kommet inn bekymringsmelding på et barn som har søsken, hvor da barneverntjenesten vil stå som melder av bekymring for søsknene. Barneverntjenesten melder også videre til barneverntjenester i andre kommuner ved flytting. Barnevernvakten melder til barneverntjenesten ved kontakt med familier i arbeidet utenfor barneverntjenestens ordinære kontortid. For ytterligere detaljer vedrørende meldingsinstanser og utvikling, vises det til politisk sak «Meldinger til barnevernet», behandlet i BAUN 22.januar 2019.

Barneverntjenesten skal snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser etter bvl. § 4-3. Barneverntjenesten i Bærum vurderer meldinger daglig, og har på to faste ukedager strukturerte mottaksmøter. En melding kan henlegges på ulike grunnlag: fordi den faller utenfor bvl. § 4-3, at den blir henvist til annen instans, at den overføres til barneverntjenesten i annen kommune eller at det ikke er grunnlag for gjennomgang (f.eks. at barnet er over 18 år eller at meldingen er åpenbar sjikane).

Antall meldinger til barneverntjenesten i Bærum har vært jevnt stigende over år, med unntak av en liten nedgang i 2018. I 2019 synes det så langt som at nedgangen i 2018 var et utslag av tilfeldig variasjon i siste kvartal, da antallet meldinger i 2019 er tilbake på samme nivå igjen som året før. Dette også sett i sammenheng med at antallet undersøkelser i den samme perioden har vært stigende, og at antallet barn som mottar hjelp fra barneverntjenesten hadde en ønsket økning.

Figur 1: Nye meldinger til barneverntjenesten 2013-2018

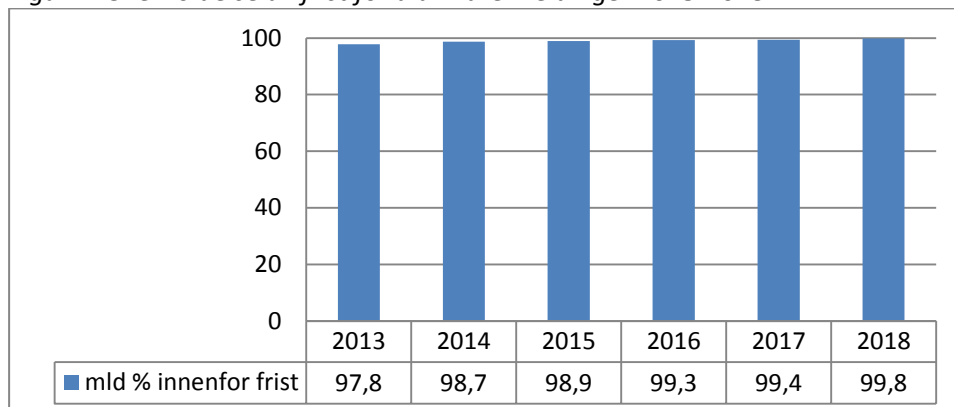

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
% henlagte	26,1 %	23,8 %	16,4 %	12,6 %	12,3 %	15,4 %

Henleggelsesprosenten for meldinger er vesentlig redusert i perioden, parallelt med økningen i antallet meldinger, som samlet har gitt en aktivitetsvekst i tjenesten. Dagens nivå for henleggelsesprosent og terskel for beslutning om henleggelse av meldinger vurderes å være i tråd med nasjonale retningslinjer og Fylkesmannens føringer på området.

I tillegg til nye meldinger føres det fra og med 2019 statistikk for antall meldinger i allerede aktive barnevernssaker. Det er i tillegg igangsatt innhenting av statistikk vedrørende antall henvendelser fra innbyggere og offentlige instanser som kontakter barneverntjenestens mottakstelefon for muntlig konsultasjon.

Figur 2: Overholdelse av frist for å avklare meldinger 2013-2018

Fristbrudd på meldinger er kontinuerlig redusert i perioden og forekommer svært sjelden.

4.2.2 Undersøkelser

Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak, skal barneverntjenesten snarest og senest innen tre måneder undersøke forholdet. I særlige tilfeller kan fristen utvides til seks måneder. Barneverntjenesten må begrunne hvorfor det foreligger «særlige tilfeller». Dette vil være aktuelt dersom saken er spesielt komplisert, og det av denne grunn er behov for særlig omfattende og tidkrevende undersøkelser. Særlig aktuelt vil dette også være dersom familien eller ungdommen unndrar seg kontakt med barneverntjenesten. Barneverntjenesten i Bærum har gjennomsnittlig utvidet 3,6 % av sine undersøkelser i perioden 2013-2018.

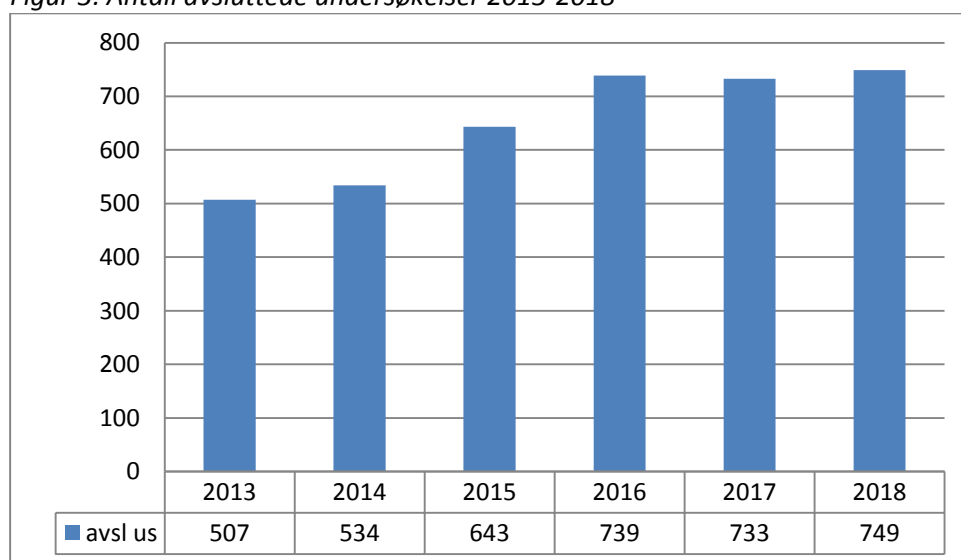
Omfanget av undersøkelsen vil avhenge av bekymringene i den enkelte saken. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Undersøkelser kan gjennomføres selv om familien ikke ønsker det.

Barnet skal få mulighet til å medvirke i undersøkelsen. Barnet eller ungdommens syn skal tas med i vurderingene i undersøkelsen. Barn og ungdom skal ha informasjon om prosessen og de beslutningene som blir tatt. Foreldre og barn over 15 år er parter i saken og har bl.a. rett til å se alle dokumenter i saken.

Utfallet av en undersøkelse kan være at:

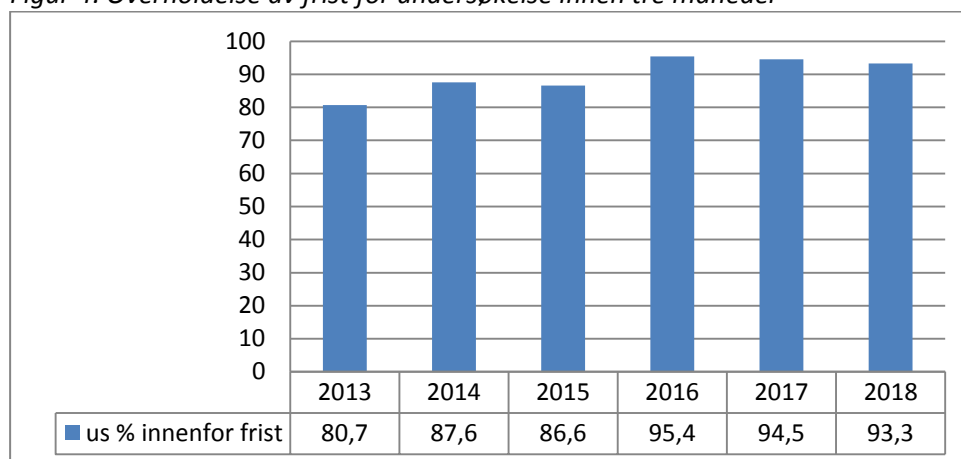
- Barneverntjenesten henlegger saken fordi det ikke er behov for tiltak fra barneverntjenesten
- Barneverntjenesten iverksetter hjelpetiltak med samtykke fra foreldre og barn over 15 år
- Barneverntjenesten henlegger saken med bekymring fordi foreldrene ikke samtykker til hjelpetiltak, og det ikke er grunnlag for å fremme sak for Fylkesnemnda, selv om barneverntjenesten vurderer at familien trenger hjelpetiltak. I disse tilfellene kan barneverntjenesten beslutte at det innen seks måneder skal vurderes om det skal åpnes ny undersøkelse.
- Barneverntjenesten forbereder sak for Fylkesnemnda om å pålegge hjelpetiltak, omsorgsovertakelse eller plassering på barnevernsinstitusjon uten samtykke.

Figur 3: Antall avsluttede undersøkelser 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
% henlagt	68,0 %	61,8 %	62,1 %	63,9 %	55,4 %	61,4 %

Figur 4: Overholdelse av frist for undersøkelse innen tre måneder

Fristbrudd på undersøkelser er halvert i perioden 2013-2018. Der fristbrudd forekommer varsles barnevernsjef gjennom etablerte rutiner for eskalering i linjen i forkant, for vurdering av årsak og eventuelle korrigerende tiltak. De vanligste årsakene til fristbrudd er (i stigende rekkefølge):

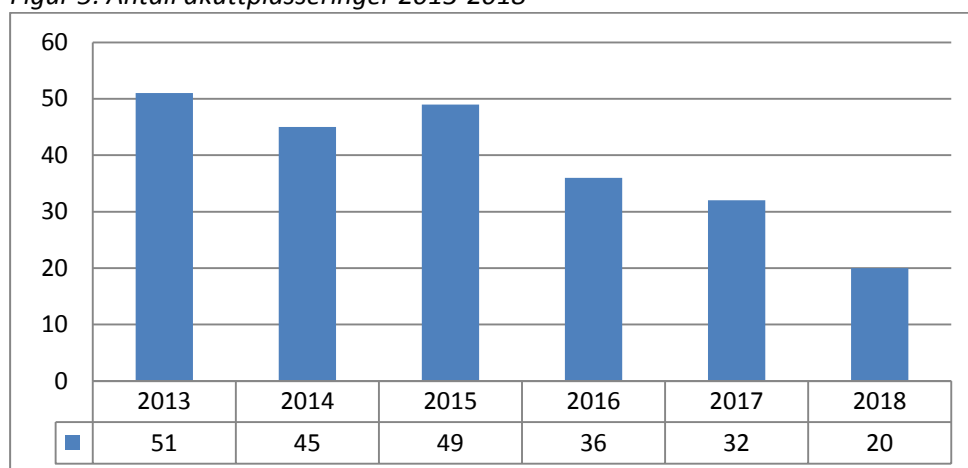
- Ferieavvikling i barneverntjenesten (høyt tall i 2014, få eller ingen de andre årene)
- Vanskelig å få tak i familie og barn (jevn fordeling over årene)
- Komplisert/sammensatt sak (lavere tall i 2017 og 2018 enn de andre årene, her er god utvikling vedrørende å søke om utvidet frist til seks måneder)
- Annet (høyt tall kun i 2015)
- Foreldre eller barn unndrar seg kontakt med barneverntjenesten (jevn fordeling alle årene)
- Manglende kapasitet i barneverntjenesten (svært høyt i 2013, få eller ingen de andre årene)

4.2.3 Akutt plasseringer

Den vanligste årsaken til at barn og unge akutt plasseres, er at de står i fare for å bli vesentlig skadelidende ved å forbli i hjemmet, for eksempel på grunn av mishandling, alvorlig vanskjøtsel eller alvorlige atferdsproblemer. Det er grunn til å tro at nedgangen i antall akutt plasseringer i barneverntjenesten i Bærum siden 2015 har sammenheng med satsingen på spesialiserte og forebyggende hjelpetiltak som FFT og MST CAN, egen tiltaksavdeling som integrert del av barneverntjenesten, samt over tid systematisk arbeid i tjenesten med kvalitet og kompetanse på

forebygging i akutte situasjoner. Avdeling barnevernvakt, mottak og akutt er definert som faglig spisskompetansemiljø på oppfølging av akutte situasjoner i barneverntjenesten.

Figur 5: Antall akutt plasseringer 2013-2018

Merk at det i diagrammet ikke skilles mellom akutt plasseringer med og uten foreldrenes samtykke. Flere av plasseringene er med foreldrenes samtykke.

Utviklingen så langt i 2019 viser fortsatt nedgang i antall akutt plasseringer, som er en ønsket utvikling.

4.2.4 Barn og unge med barneverntiltak

Barneverntjenesten kan treffe ulike typer barneverntiltak med samtykke fra partene (foreldre og barn over 15 år):

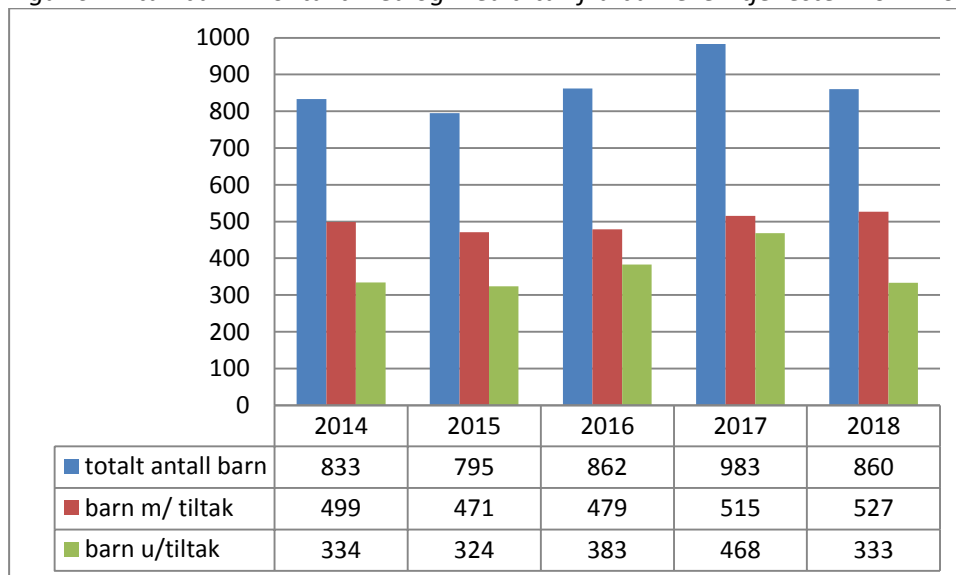
- frivillige hjelpetiltak i hjemmet
- frivillig plassering utenfor hjemmet
- frivillig plassering på institusjon for behandling når barnet har alvorlige atferdsvansker

Hvis frivillige hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig for å sikre at barnet har oppvekstforhold som sikrer deres helse og utvikling, har barneverntjenesten et ansvar for å finne andre muligheter for barnet. Det kan være nødvendig å pålegge hjelpetiltak eller å finne en omsorgsbasis utenfor hjemmet hvor barnet kan være for en kortere eller lengre periode. I disse tilfellene må barneverntjenesten fremme sak for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker (Fylkesnemnda). Det er Fylkesnemnda som fatter et eventuelt vedtak om omsorgsovertakelse eller å pålegge hjelpetiltak. Foreldre og barn over 15 år er parter i slike saker og vil få tilbud om advokatbistand.

Den største andelen av barn med tiltak, ca. 61 prosent, har tiltak i hjemmet. Andelen med tiltak i hjemmet øker, noe som er i samsvar med ønsket tjenesteprofil for barneverntjenesten. 39 prosent av barna er plassert utenfor hjemmet. Den største andelen av de plasserte barna bor i fosterhjem, som også er i tråd med ønsket tjenesteprofil.

Antallet barn som barneverntjenesten i Bærum er i kontakt med har vært økende over de siste fem årene, med noen svingninger i konkret antall fra ett år til ett annet. Den samme økningen gjenspeiles i antallet barn med tiltak fra barneverntjenesten, der antallet 527 i 2018 er det høyeste antallet så langt.

Figur 6: Antall barn i kontakt med og med tiltak fra barneverntjenesten 2014-2018

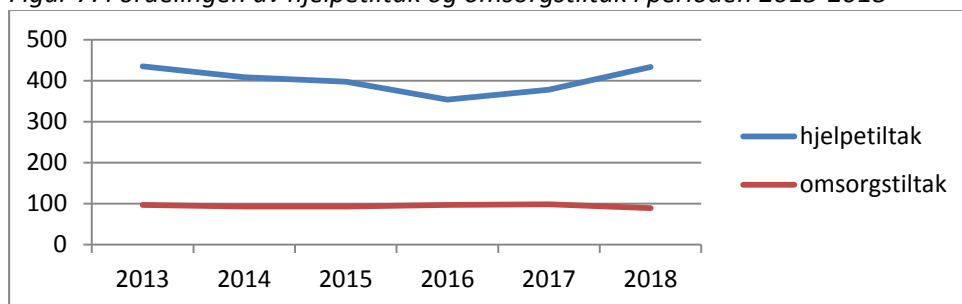
Forklaring til figur 6: Barn som står «uten tiltak», gjelder barn som er i barneverntjenestens meldings- eller undersøkelsesfase, barn som barneverntjenesten i Bærum har tilsynsansvar for på vegne av andre kommuner, samt barn som venter på oppstart av tiltak etter vedtak, eller er i ferd med å avsluttes som sak i barneverntjenesten.

4.2.5 Hjelpetiltak og omsorgstiltak

Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. Hjelpetiltak kan som hovedregel bare settes i verk dersom familien samtykker, men Fylkesnemnda kan gjøre vedtak som pålegger foreldrene å ta imot hjelpetiltak. I 2018 ble det iverksatt hjelpetiltak med pålegg fra Fylkesnemnda i én familie, som er det eneste tilfellet i Bærum kommune i perioden.

Omsorgstiltak er gjeldende når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet etter vedtak i Fylkesnemnda jf. bvl § 4-12.

Figur 7: Fordelingen av hjelpetiltak og omsorgstiltak i perioden 2013-2018

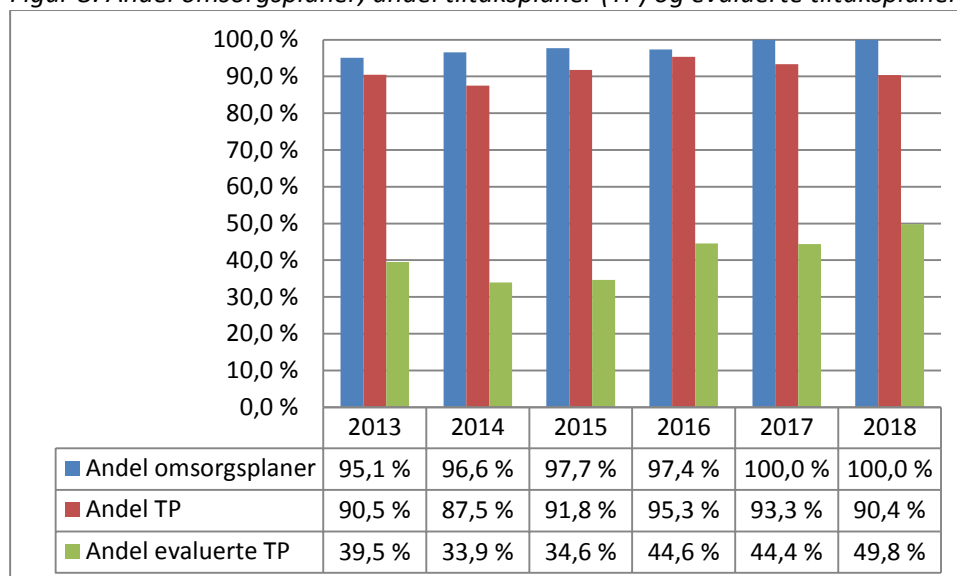

Når hjelpetiltak vedtas, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertagelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig. Barnet skal få mulighet til å medvirke og påvirke utarbeidelsen og evalueringen av tiltaksplanen. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet.

Veileder Q-1104 om tiltaksplaner og omsorgsplaner sier at tiltaksplanen som hovedregel bør evalueres hvert kvartal, men i enkelttilfeller kan det vurderes at evalueringer kan skje sjeldnere. Dette kan for eksempel gjelde langvarige forebyggende tiltak, hvor det kan være vanskelig å måle raske endringer.

Ved omsorgsovertakelser skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets omsorgssituasjon. Senest to år etter Fylkesnemndas vedtak skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets framtidige omsorgssituasjon som ikke skal endres uten at forutsetningene for den er falt bort. Omsorgsplanen skal formidle barneverntjenestens plan for barnets fremtid når det gjelder hvor barnet skal bo og vokse opp, og når det gjelder barnets relasjon og kontakt med sin biologiske familie. I tillegg skal omsorgsplanen tydeliggjøre om barnet har særlige behov som må følges opp.

Figur 8: Andel omsorgsplaner, andel tiltaksplaner (TP) og evaluerte tiltaksplaner (TP) 2013-2018

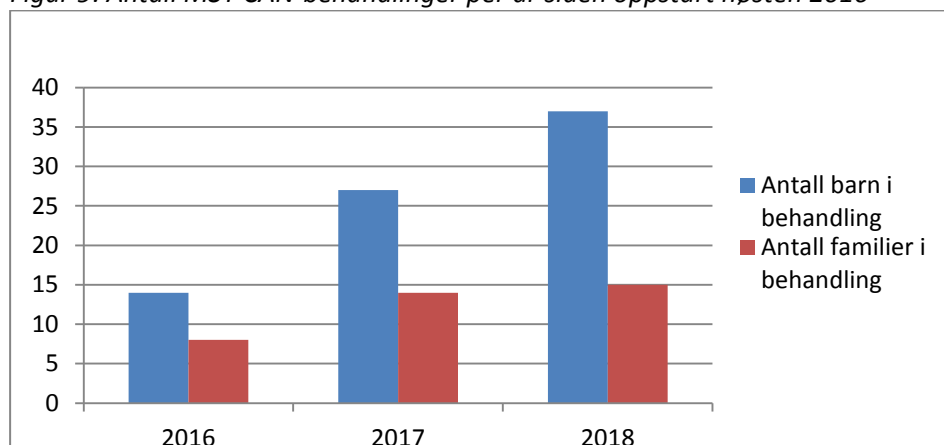

Andel barn med omsorgsplan og tiltaksplan er jevnt over forholdsvis høy. Evaluering av tiltaksplan er stigende, men fortsatt for lavt. Det er vurdert risiko knyttet til måloppnåelse på dette området, og barneverntjenesten har iverksatt særskilte tiltak internt for forbedring som del av barneverntjenestens strategi for kvalitetsutvikling. Utvikling, måloppnåelse og vurdering av nødvendige tiltak følges opp månedlig i tjenestens månedsrapport til barnevernsjef.

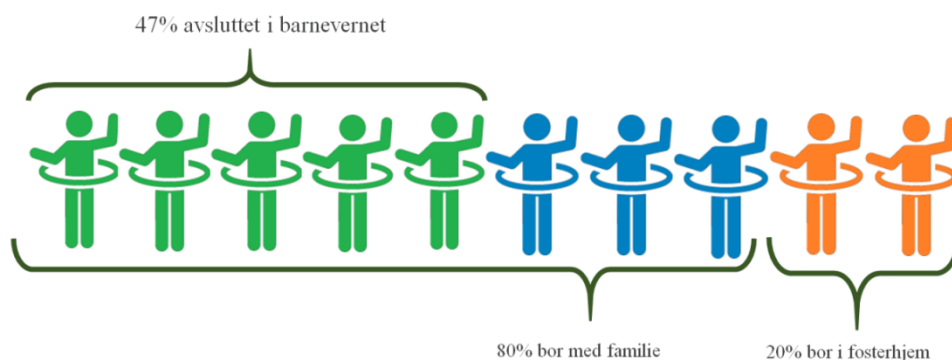
Særskilt om resultater for MST CAN 2016-2018:

Status for MST CAN vurderes fremdeles svært tilfredsstillende og med gode resultater som dekker et behov i befolkningen. Metodikken er virksom i norsk kontekst, og tjenesten erfarer så langt gode resultater for barna og familiene, samt positive tilbakemeldinger og samarbeid med andre instanser. For ytterligere detaljer vedrørende MST CAN, vises det til politisk sak «MST CAN i barneverntjenesten – etablering og status for tiltaket», behandlet i BAUN 5. juni 2018.

Figur 9: Antall MST CAN-behandlinger per år siden oppstart høsten 2016

Illustrasjon 1: Utfall etter behandling i MST CAN 2016-2018

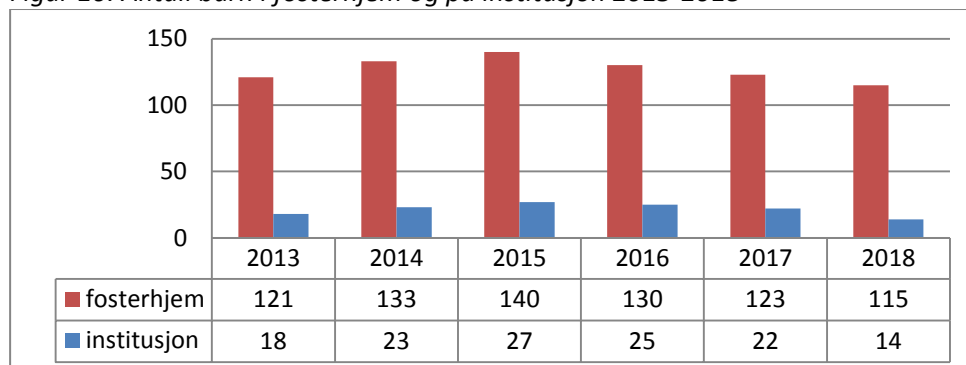

4.2.6 Barn og unge som er plassert utenfor hjemmet

Fosterhjem: Med fosterhjem menes private hjem som tar imot barn til oppfostring. Til fosterforeldre skal det velges personer som har særlig evne til å gi barn et trygt og godt hjem, og som kan løse oppfostringsoppgavene i samsvar med de forutsetningene som er lagt til grunn om oppholdets varighet mv.

Institusjon: Det finnes ulike typer institusjoner i Norge og de fleste er rettet mot ungdom som målgruppe. Barn som er under 12 år blir som regel plassert i fosterhjem. Institusjoner tilbyr plass til ungdommer som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme hos foreldrene eller i et fosterhjem. Noen institusjoner spesialiserer seg på ungdommer med alvorlige atferdsvansker.

Figur 10: Antall barn i fosterhjem og på institusjon 2013-2018

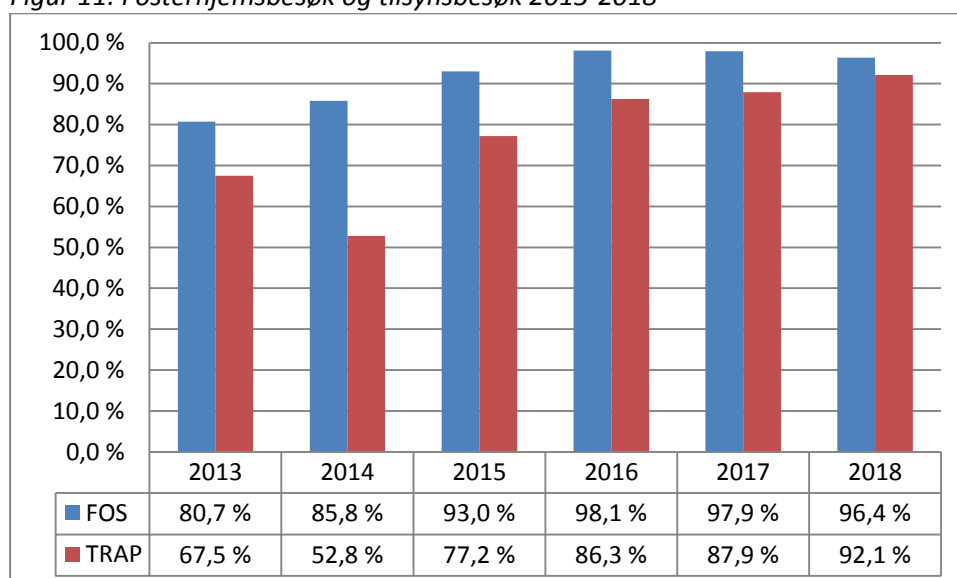

Antallet barn som er i behov av å bo på institusjon er redusert i perioden, som er i tråd med ønsket tjenesteprofil. Denne utviklingen støttes også i bakgrunnen for etablering av MST CAN i barneverntjenesten, som et forebyggende hjelpetiltak blant annet sett opp mot antall institusjonsplasseringer.

Fosterhjemsbesøk (FOS): Barneverntjenesten har en plikt til å besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, men minimum fire ganger i året. For barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn to år, kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året.

Tilsynsbesøk (TRAP): Kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Kommunen skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig, men minimum fire ganger i året. For barn over 15 år som har vært plassert i mer enn to år, kan fosterhjemskommunen vedta at tilsynet reduseres til minimum to ganger i året, dersom forholdene i fosterhjemmet anses som gode.

Figur 11: Fosterhjemsbesøk og tilsynsbesøk 2013-2018

Barneverntjenesten har samlet hatt en økning i gjennomførte fosterhjemsbesøk i perioden og er nå nært opp mot 100 %. Gjennomførte tilsynsbesøk har hatt en betydelig økning i den samme perioden, og utviklingen forventes å fortsette i forlengelsen av et internt kvalitetsutviklingsprosjekt i tjenesten på dette området.

I 2018 gjennomførte barneverntjenesten 96,4 % av lovpålagte fosterhjemsbesøk. Det vil si at det manglet åtte av 220 lovpålagte besøk. Årsak til slike mangler kan være at det er planlagt besøk på slutten av halvåret som blir avlyst av fosterhjemmet (f.eks. grunnet sykdom) slik at det blir nytt rapporteringshalvår innen besøket gjennomføres. Da vil besøket komme opp som en «mangel» i halvårsrapporteringen. Når det gjelder nye plasseringer i fosterhjem så er kravet ett besøk pr påbegynt kvartal det første året. Dette kan være utfordrende (og ikke nødvendigvis hensiktsmessig) å gjennomføre i de tilfeller plasseringen skjer kort tid før fristen for en halvårsrapportering.

Det ble gjennomført syv ekstra fosterhjemsbesøk i tillegg til de lovpålagte, noe som tilsier at det blir gjennomført flere fosterhjemsbesøk i saker hvor det faglig sett vurderes et behov for dette.

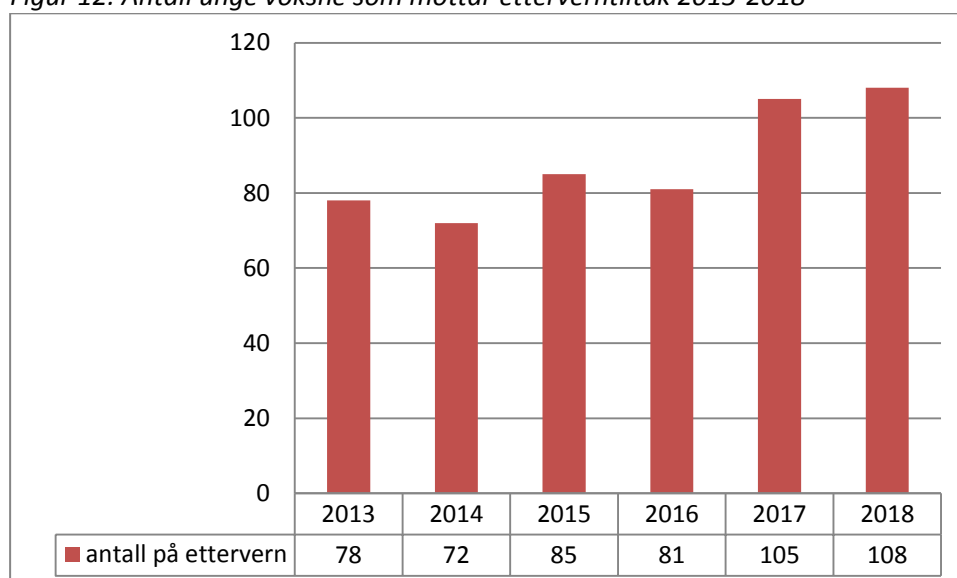
4.2.7 Unge voksne som mottar ettervern

Når ungdommen samtykker, kan tiltak som er iverksatt før barnet har fylt 18 år, opprettholdes eller erstattes av andre tiltak som er omhandlet i barnevernloven inntil barnet har fylt 23 år. Formålet med ettervern er å ivareta ungdommer som har hatt tiltak fra barneverntjenesten, og som fortsatt trenger bistand og støtte etter nådd myndighetsalder i overgangen til voksenlivet.

Barneverntjenesten i Bærum har i 2018 arbeidet konkret med å etablere en modell for arbeid med ettervern som skal omfatte tilnærming og tiltak rettet mot ungdommer som mottar ettervern. Det er en målsetting at våre ungdommer skal få et helhetlig tilbud og en forutsigbar tilnærming i oppfølgingen. Barneverntjenesten har likevel et særlig ansvar for oppfølging av de som har vært under omsorg.

Forskning viser at det er lavere risiko og bekymring knyttet til ungdommer som mottar ettervern fra barneverntjenesten – ettervern kan således være å anse som en beskyttende faktor for ungdommer som kan befinne seg i en sårbar livsfase.

Figur 12: Antall unge voksne som mottar etterverntiltak 2013-2018

I figur 12 vises antall med etterverntiltak pr 31.12. Det totale antallet unge voksne som mottar ettervern gjennom året kan derfor være høyere, da saker som har vært avsluttet før 31.12 ikke er medregnet. Prognosene for de neste årene viser fremtidig økning i antall unge voksne med etterverntiltak, blant annet grunnet antallet enslige mindreårige flyktninger i denne aldersgruppen i kommunen.

I forslaget til ny barnevernlov foreslår departementet å utvide retten til ettervern i barnevernet fra 23 til 25 år. En slik lovendring vil med stor sannsynlighet gi økning i det totale antallet unge voksne som ønsker etterverntiltak fra barneverntjenesten.

4.3 Nøkkeltall – økonomi og effektivisering

Det er gjennomført vesentlig effektivisering og omstilling i barneverntjenesten i perioden 2016-2018, parallelt med økning i aktivitet forstått som antall barn i Bærum kommune som kommer i kontakt med og får hjelp fra barneverntjenesten.

Innenfor funksjon 244 Administrasjon og saksbehandling var det vedtatt innsparinger på til sammen 12,1 mill fra 2014 til 2019. Den siste reduksjonen fra 2018 til 2019 på 1,2 mill ble imidlertid tilbakeført av kommunestyret i forbindelse med Handlingsprogram 2019-2022. Det betyr at det er gjennomført innsparinger i administrasjon og saksbehandling på 10,9 mill fra 2014. Det har vært minimalt med styrking av budsjetttrammen utover lønns- og prisvekst. Samtidig har det vært en økning i aktivitet i perioden.

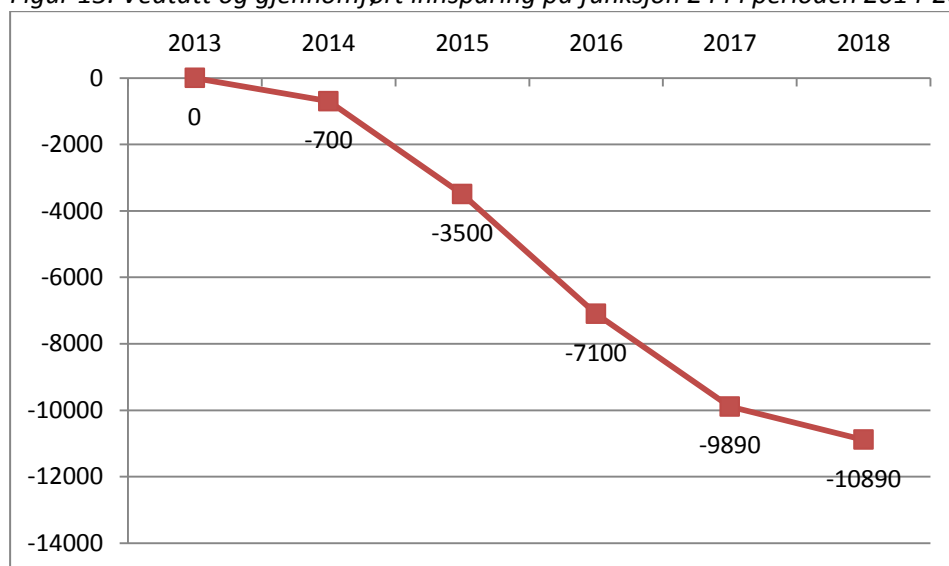
«Saksbehandling og administrasjon» omfatter for barneverntjenestens del hovedsakelig lønnsmidler til de ansatte som følger opp barn og deres familier direkte i samtaler og møter, gir råd og veiledning, bidrar til samarbeid rundt barnet sammen med andre instanser, samt ivaretar lovpålagte forvaltningsoppgaver etter barnevernloven. Det er grunn til å tro at kostnadsnivå og fordeling mellom funksjon 244, 251 og 252 varierer mellom landets barneverntjenester, blant annet etter tjenestenes organisering internt og i kommunen for øvrig, men også når det gjelder hvorvidt driftsutgifter av betydelig størrelse som husleie og leie av tjenestebiler besørges innenfor barneverntjenestens budsjetttramme som i Bærum, eller av sentraliserte driftsmidler i kommunen.

Det er gjennomført vesentlig effektivisering av arbeidsprosesser i tjenesten, og vurderinger av forsvarlig kvalitet i barneverntjenestens saksbehandling som følge av dette er et sentralt tema i tjenesten og for de ansatte i sin arbeidshverdag.

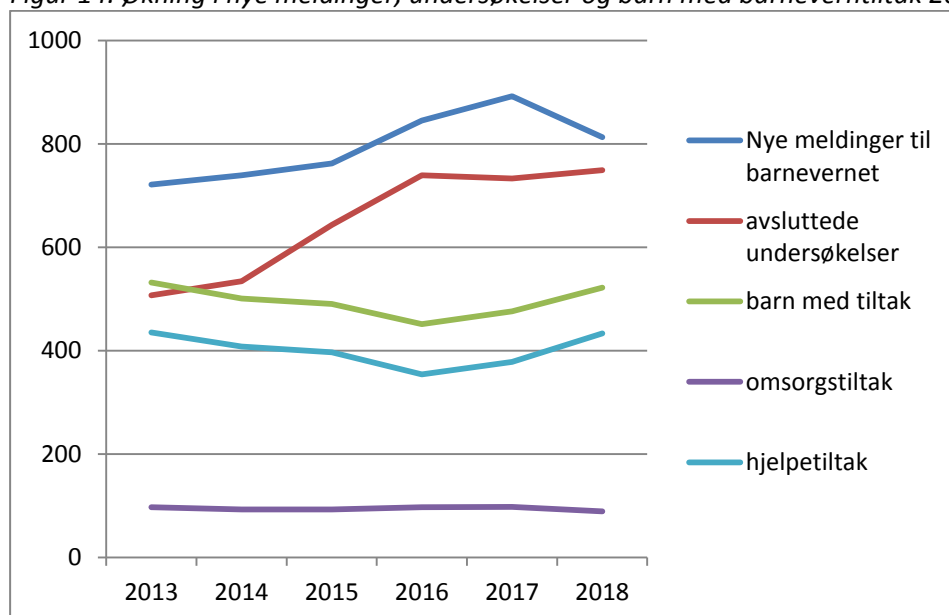
Vedrørende økonomi vises det for øvrig til virksomhetsanalyse fremlagt for politisk behandling våren 2019, samt Handlingsprogram 2019-2022.

Figur 12 og 13 viser effektivisering administrasjon og saksbehandling fra HP 2014 tom HP 2019, parallelt med vekst i aktivitet i barneverntjenesten.

Figur 13: Vedtatt og gjennomført innsparing på funksjon 244 i perioden 2014-2018

Figur 14: Økning i nye meldinger, undersøkelser og barn med barneverntiltak 2013-2018

4.4 Nøkkeltall og utvikling - HR

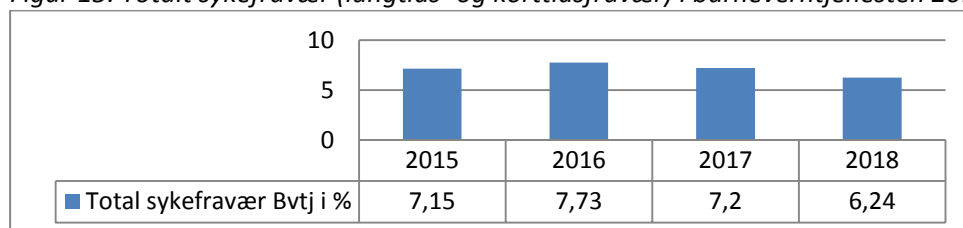
4.4.1 Sykefravær

Barneverntjenesten har et jevnt lavt sykefravær, både sammenliknet med Bærum kommune for øvrig og andre kommunale barnverntjenester. I 2018 hadde vi laveste sykefravær i ASSS-nettverket. Utviklingen ser ut til å fremholde inn i 2019, men det må tas høyde for noe økning i sykefraværet da 2018 kan være uttrykk for en tilfeldig variasjon med kunstig lavt nivå.

Sykefravær følges opp månedlig i barneverntjenestens månedsrapport til barnevernsjef.

Som del av det forebyggende arbeidet mot sykefravær har alle avdelinger årlig definerte arbeidsmiljørettede og HMS-relaterte tiltak i sine strategiplaner, integrert som del av kvalitetsutviklingen i tjenesten.

Figur 15: Totalt sykefravær (langtids- og korttidsfravær) i barneverntjenesten 2015-2018

4.4.2 Turnover og rekruttering

Det er gjennomført et internt kartleggingsarbeid grunnet tidligere rapporter om høy turnover i barneverntjenesten. Resultatene fra kartleggingen viser lave tall for turnover i perioden 2017-2018. Vi ser at de fleste ansatte som starter og slutter er i forbindelse med vikariat i foreldrepermisjoner, i tillegg til interne bytter mellom avdelinger, som anses kompetansehevende og styrkende for tjenesten samlet sett. Dette kan oppleves som turnover blant kollegaer i arbeidsmiljøet, men er ikke reelle avslutning av arbeidsforhold. I rekrutteringsprosesser er tilfanget av kvalifiserte og egnede kandidater for tiden svært godt, både til fagstillinger og lederstillinger. Kontinuerlig fokus på barneverntjenestens omdømme, synlighet og tydelighet om å ville gå foran som foregangstjeneste på barnevernfeltet og i fagmiljøene, må fremholde også i det videre.

Turnover følges opp månedlig i barneverntjenestens månedsrapport, samt gjennom månedlig internkommunikasjon til alle ansatte om oppstart og avslutning av arbeidsforhold i tjenesten.

5. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER: KVALITETSUTVIKLING 2016-2018

5.1 Utfordringsbildet 2016

Etter oppdrag fra Rådmannen og påfølgende anskaffelsesprosess, ble det i 2015 gjennomført en ekstern gjennomgang av barneverntjenesten i Bærum. I gjennomgangen ble det vurdert ressursbruk, organisering, interne arbeidsprosesser, ledelse og kultur, samarbeid med andre instanser og samlet kvalitet i tjenestens arbeid. Sluttrapport fra PWC ble fremlagt i februar 2016. Rapporten fremhevet utviklingsområder i barneverntjenesten vedrørende:

- Målstyring og helhetlig strategi
- Delegasjon og autonomi i og mellom avdelinger
- Forhold vedrørende tydelighet og konsistens i arbeids- og beslutningsprosesser
- Medvirkning og involvering, samt ønske fra medarbeiderne om økt anerkjennelse og tilbakemeldinger i arbeidet sitt.

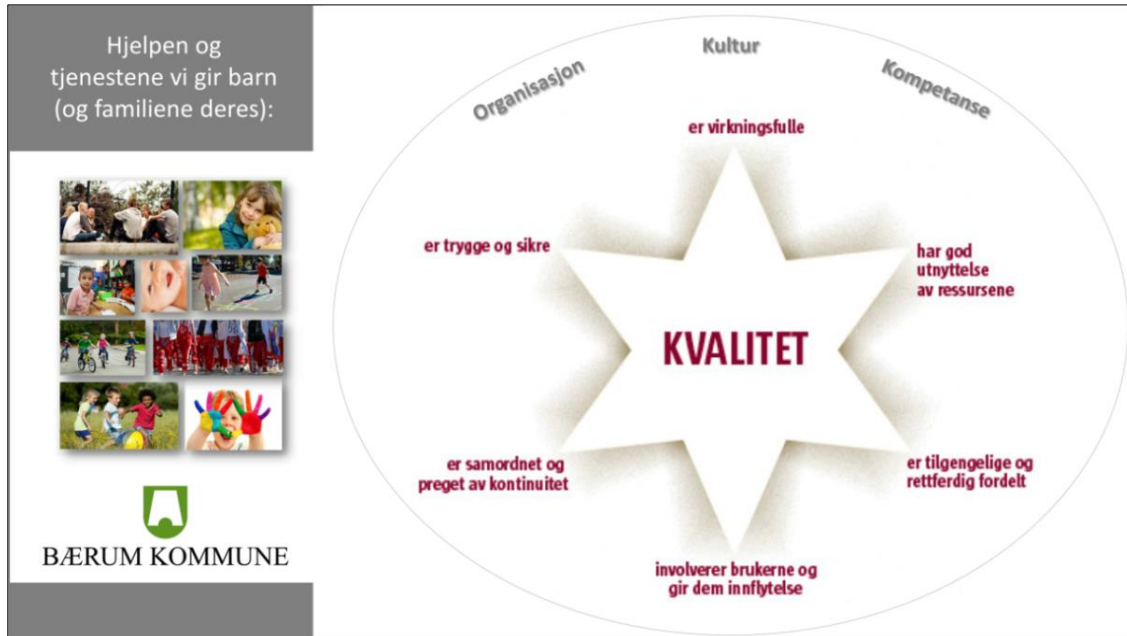
Oppsummert omhandlet rapportens konklusjoner i stor grad forhold knyttet til ledelse, medarbeiderskap, organisasjonsutvikling, virksomhetsstyring og felles kultur.

I mars 2016 besluttet Rådmannen i samråd med barneverntjenestens ledelse at oppfølgingsarbeidet etter den eksterne gjennomgangen skulle iverksettes gjennom etablering av en strategisk og helhetlig tilnærming til kvalitetsutvikling i tjenesten. Barneverntjenesten har i det videre utviklingsarbeidet lagt til grunn kvalitetsprinsippene definert av Verdens helseorganisasjon, som er besluttet implementert på barnevernsområdet nasjonalt, som utgangspunkt for definisjonen av kvalitet. Tjenestens organisatoriske, kulturelle og kompetanserelaterte forhold er definert inn som nødvendige betingelser for å sikre helhetlig tjenestekvalitet.

Kvalitetsprinsippene:

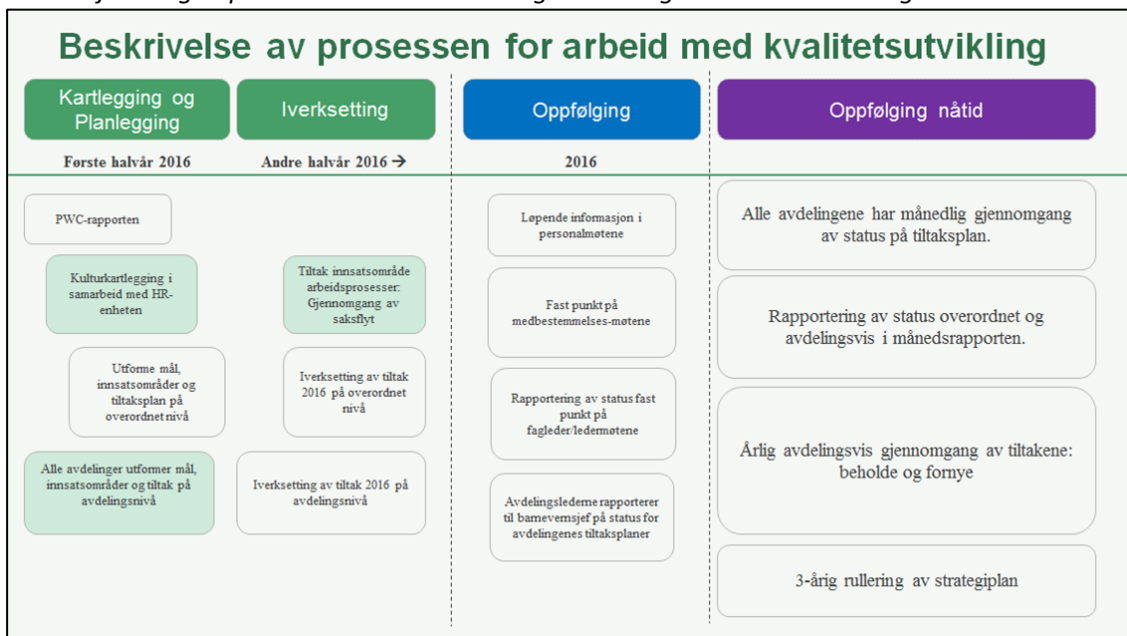
- Tjenestene skal være virkningsfulle
- Tjenestene skal ha god utnyttelse av ressursene
- Tjenestene skal være tilgjengelig og rettferdig fordelt
- Tjenestene skal involvere brukerne og gi dem innflytelse
- Tjenestene skal være samordnet og preget av kontinuitet
- Tjenestene skal være trygge og sikre

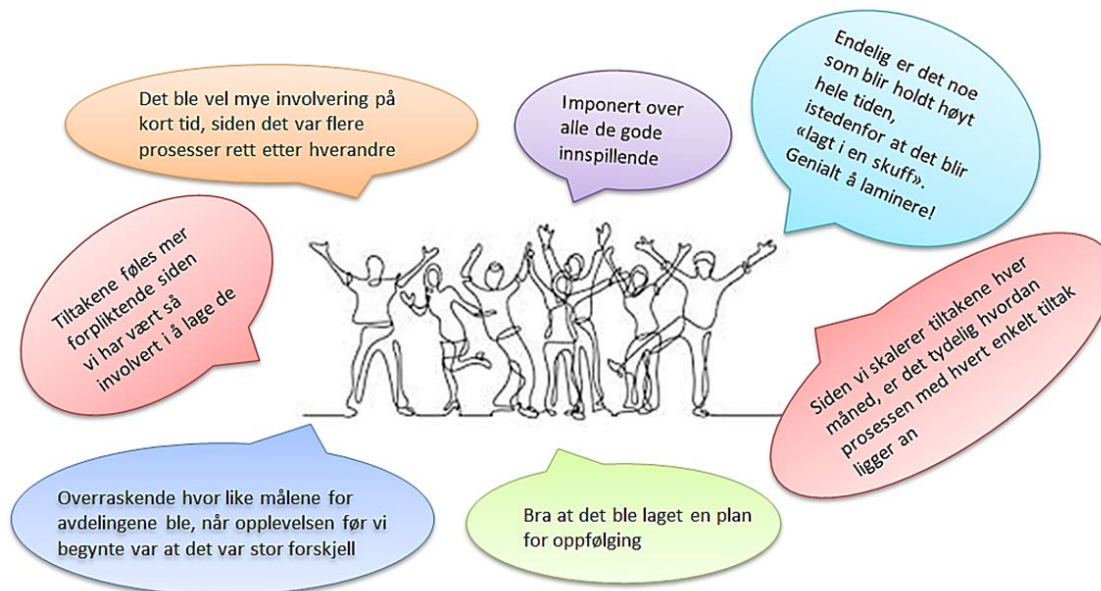
Illustrasjon 2: Kvalitetsprinsippene

5.1.1 Prosess for etablering av strategisk tilnærming til kvalitetsutvikling

Illustrasjon 3 og 4: prosessene med etablering av strategisk kvalitetsutvikling

5.2 Strategi for kvalitetsutvikling 2016-2018

Strategi for kvalitetsutvikling 2016-2018 ble besluttet i juni 2016, med treårige mål og innsatsområder, samt årlige utviklingstiltak for tjenesten som helhet og for hver avdeling. Formålet med strategien er kontinuerlig forbedret måloppnåelse for barnevernets samfunnsoppdrag om å gi barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling hjelp, omsorg og beskyttelse i rett tid. Målbildet for strategiperiode 2016-2018 rettet seg i stor grad mot forbedringsområdene i konklusjonen fra den eksterne gjennomgangen av tjenesten:

Illustrasjon 5: Barneverntjenestens målbilde 2016-2018

<p>Vårt samfunnsoppdrag er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.</p> <p>Strategi for barneverntjenesten 2016-2018</p>	<p>Målbilde 2018</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vi er et forbilde i Bærum kommune innen systematisk forbedringsarbeid ✓ Vi er en pådriver for god samhandling på barn og ungefeltet i Bærum kommune ✓ Vi har tydelige og avklarte roller og ansvar i interne arbeids- og beslutningsprosesser ✓ Vår kultur er betegnet av høy faglig kvalitet, godt samarbeid, trygghet og et inkluderende arbeidsmiljø
---	--

Det ble definert årlige innovasjonstiltak og tiltak for kontinuerlig forbedring på overordnet nivå for hele barneverntjenesten, og for hver enkelt avdeling. Samtlige tiltak knytter seg til utvikling vedrørende én eller flere av kvalitetskriteriene. Under følger noen eksempler på gjennomførte kvalitetsutviklingstiltak i perioden 2016-2018.

Tabell 2: Eksempler på gjennomførte kvalitetsutviklingstiltak 2016-2018

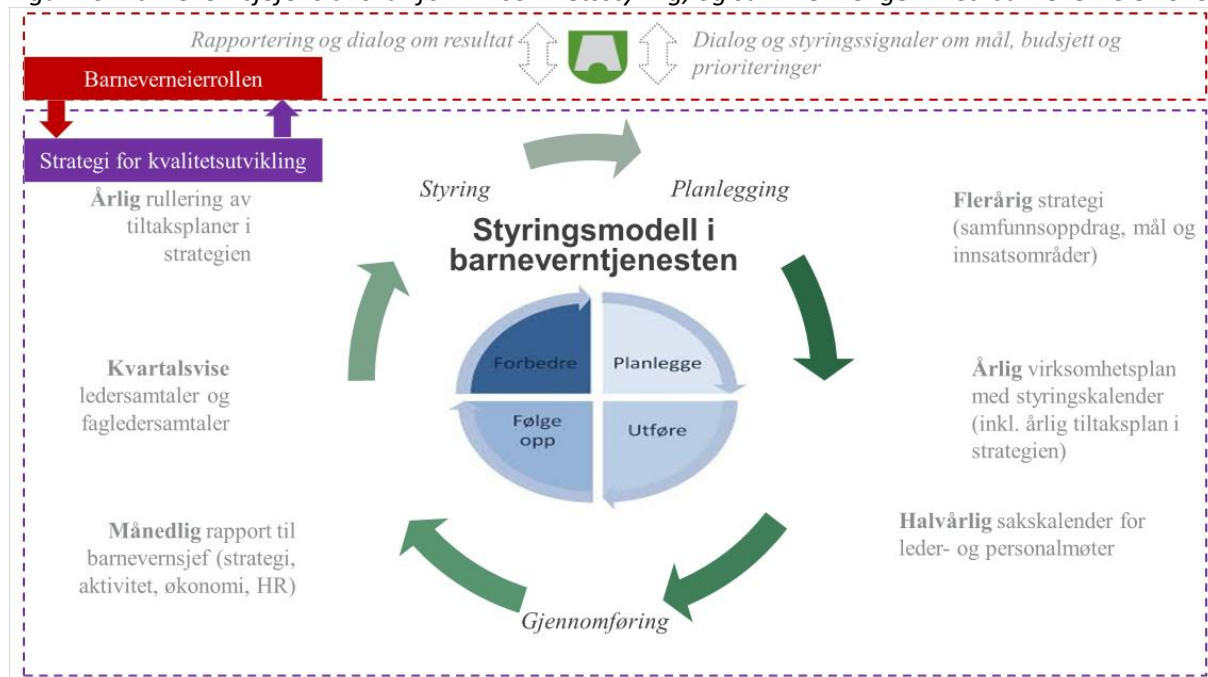
Eksempel på strategitiltak fra perioden	Beskrivelse	Tidspunkt for gjennomføring
Etablere strategien	Utarbeidet, implementert og etablert oppfølgingsstruktur for <i>Strategi for kvalitetsutvikling</i> i barneverntjenesten	2016
Styringsmodell for barneverntjenesten (inkl. bruk av månedsrapport)	Utarbeidet, implementert og etablert oppfølgingsstruktur for <i>Styringsmodell for barneverntjenesten</i> (eksempelvis gjennom bruk av månedsrapport for tjenesten som verktøy i virksomhetsstyring og internkontroll, samt tydeliggjøring av eierskap og ansvar for utviklings- og styringsfunksjoner).	2017
Rollebeskrivelser og funksjonsbeskrivelser	Utarbeidet rollebeskrivelser og funksjonsbeskrivelser for samtlige stillingstyper og ansvarsområder i tjenesten, samt oppfølgingsstruktur for etterlevelse som skal sikre medarbeiderne forutsigbarhet og trygghet om forventninger, kvalitetssikring og veiledning i sin arbeidshverdag. Definerer roller, ansvar, oppgaver, prinsipper for eskalering og beslutningsstruktur i tjenesten. I 2019 er også <i>Delegasjonsbestemmelsene</i> for tjenesten revidert.	2016-2017
Lederplattform Faglederplattform	Utarbeidet, implementert og etablert oppfølgingsstruktur for <i>Lederplattform</i> og <i>Faglederplattform</i> i barneverntjenesten – samt tydeliggjort møtarenaers formål og innhold i tjenesten.	2017-2018
Tiltaksprofil for barneverntjenesten (vedlegg 1 a og b)	Utarbeidet og implementert <i>Tiltaksprofil for barneverntjenesten</i> , samt oversikt over tilgrensende tilbud og tiltak i kommunen.	2016-2018
Døgntilgjengelig akuttberedskap	Barnevernvakten i Asker og Bærum har nå døgntilgjengelig akuttberedskap gjennom etablering av bakvaktordning og samarbeid med Alarmtelefonen for barn og unge 116 111.	2018
Plan for undersøkelser	Utarbeidet og implementert bruk av Plan for undersøkelser, med formål om transparent undersøkelse og reell brukermedvirkning for barn og familier, gjennom økt åpenhet om barneverntjenestens aktiviteter i undersøkelsesfasen, samt overholdelse av frister.	2016-2018
Samarbeidsprogram med eksterne	Gjennomført relasjonskartlegging for samarbeidspartnere. Deretter utarbeidet, implementert og etablert oppfølgingsstruktur for <i>Samarbeidsprogram med eksterne</i> .	2017-2018
Tiltaksutvikling og innovasjon	Inngått og fulgt opp samarbeidsavtaler med kompetanse- og forskningssentrene NUBU og RBUP for tiltaksutvikling til beste for barn og familier: <ul style="list-style-type: none"> • Etablert MST CAN som tiltak i barneverntjenesten • Deltakelse i forskningsprosjektene KOBA og ABC • Videreføring av Barnesamtalen DCM og nettverksmetodikk, samt implementering av Familieråd som tiltak. 	2016-2018
Kompetanseutviklingsplan	Videreutviklet tjenestens kompetanseutviklingsplan med satsningsområder i perioden 2017-2021: <ul style="list-style-type: none"> • Vold i nære relasjoner • Vurderinger og beslutninger • Tiltaksarbeid Utarbeidet sjekklister for oppfølging og opplæring nyansatte.	2017-2018
Dokumentasjon	Tydeliggjort malverk og dokumentasjon av vurderinger, beslutninger og vedtak - med fokus på økt transparens og klarspråk i barnas saksdokumenter.	2016-2018
Intern kultur som én felles barneverntjeneste	En rekke utviklingstiltak samlet omtalt som <i>En felles barneverntjeneste</i> (om felles kultur, samhandling, arbeidsprosesser, overganger og dynamisk dimensjonering av tjenesten iht. barnebefolkningens behov).	2017-2018
HMS som integrert del av kvalitetsutvikling	HMS-plan og årshjulet for HMS-arbeid i barneverntjenesten er innarbeidet som en integrert del av strategiarbeidet, med årlig kartlegging, risikovurdering, utforming av HMS-relaterte tiltak i	2017-2018

	tjenestens HMS-plan og i alle avdelingenes strategidokumenter. Særlig fokus på forebygging av utrygghet relatert til trusler, sjikane, netthets og vold mot ansatte.	
--	--	--

Arbeidet med *Strategi for kvalitetsutvikling* har høstet gode tilbakemeldinger og interesse på barnevernfeltet nasjonalt. Barneverntjenesten i Bærum har blant annet fremlagt arbeidet og erfaringer for tidligere Barne- og likestillingsminister Solveig Horne, Barnevernavdelingen i tidl. Barne- og likestillingsdepartementet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, alle landets Fylkesmannsembeter, samt holdt foredrag og workshops for en rekke barneverntjenester i ulike deler av landet.

6. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Figur 16: Barnevernsjefens ansvar for virksomhetsstyring, og sammenhengen med barnevernerollen

Ansvar for å forvalte tjenestens styringsmodell på vegne av barnevernsjef er tillagt Avdeling stab, med utviklings- og styringsfunksjoner innen fag, økonomi og organisasjon. Avdelingen ivaretar rollen og ansvaret gjennom definerte oppgaver innen planlegging, gjennomføring og styring. Eksempler:

- Prosessansvar i organisasjonsutvikling og kvalitetsutvikling for barneverntjenesten samlet
- Forvalte tjenestens Controller-oppgaver og fagsystem, internkontroll og dokumenthierarki
- Utarbeide månedsrapport til barnevernsjef med vurdering og forslag til tiltak basert på risiko og avvik (indikatorer: status for tiltak i strategi for kvalitetsutvikling, barneverntjenestens aktivitetsdata, kapasitet og dimensjonering i tjenesten, HR-data som sykefravær og turnover, kompetanseutvikling og HMS-plan)
- Budsjettering, oppfølging av resultat og prognoser, samt månedlig økonomigjennomgang
- Bistå i utvikling og gjennomføring av barneverntjenestens kompetanseutviklingsplan
- Pådriver i innovasjonsprosjekter i tjenesten (eksempelvis KOBA, oppfølgingsaktiviteter ved implementering av nye tiltak og metoder som MST CAN og Familieråd)
- Oppfølging av oppdragstakere og oppdragsavtaler
- Oppfølging av innsynskrav (blant annet fra voksne som i sin barndom mottok tiltak fra barneverntjenesten) og forsvarlig dokumenthåndtering
- Oppfølging og ivaretagelse av barn, foreldre, samarbeidspartnere og andre besøkende i stedlig ekspedisjon og sentralbord for barneverntjenesten

Avdeling stab har et bredt og tett samarbeid med ledergruppen og medarbeidere i alle fagavdelingene i tjenesten. Ressurser til utviklings-, drifts- og styringsfunksjoner er vesentlig redusert i perioden 2016-2018, samtidig som avdelingen gjennom omstilling og utviklingsprosesser er tillagt større ansvar for tjenestens organisasjonsutvikling og virksomhetsstyring, samt aktiviteter direkte relatert til møter med barn og familier i kontakt med barneverntjenesten.

7. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Det vurderes at barneverntjenesten i Bærum har etablert god innovasjonskapasitet og kultur for kvalitetsutvikling.

Ved årsslutt 2018 ble *Strategi for kvalitetsutvikling 2016-2018* ferdigstilt, og samtlige avdelinger og tjenesten overordnet har besluttet *Strategi for kvalitetsutvikling 2019-2021*. Mål, innsatsområder og årlige tiltak i strategiperioden er i tråd med utvikling på barnevernfeltet nasjonalt, og med særlig fokus på barn og unges stemme og medvirkning, samarbeidet mellom barneverntjenesten og familier, forsvarlighet i vurderinger og beslutninger, samt helhetlig samarbeid rundt utsatte barn på tvers av instanser og sektorer. I tillegg videreføres målet om felles kultur og trygt arbeidsmiljø, da dette fortsatt danner et viktig fundament for videreutvikling av en organisasjonskultur der man gjør hverandre gode, med avklarte forventninger i roller og ansvar internt, og fokus på stolthet og trygghet i en kompleks og tidvis krevende arbeidshverdag for de ansatte.

Det er stort mulighetsrom for gevinster og forbedring innen kvalitet, effektivisering av arbeidsprosesser og økt brukermedvirkning på barnevernområdet gjennom økt digitalisering. Slik satsing betinger vesentlig innsats i form av økonomiske investeringer fra kommunes side, utviklingskapasitet og ressurser - og blir et viktig satsingsområde for kommunen og barneverntjenesten de neste årene. Økt digitalisering vil være et nødvendig verktøy for bedret rettssikkerhet til utsatte barn og unge gjennom oppdaterte og funksjonelle kvalitets- og fagsystemer.

Det er stor oppmerksomhet om norsk barnevern i befolkningen og i media. Arbeidet med å gjennom åpenhet og tilgjengelighet vise og forklare hvordan barneverntjenesten ivaretar samfunnsoppdraget etter lov om barneverntjenester, vil være et vesentlig satsingsområde også i det videre. Barnevernets omdømme og legitimitet er et felles samfunnsansvar. Den største risikoen er at barn som trenger barneverntjenestens hjelp ikke kommer i kontakt med oss grunnet manglende tillit. Barneverntjenesten vil i så måte fremholde høy aktivitet når det gjelder proaktiv dialog, foredrags- og opplysningsvirksomhet, samt bidra til en balansert debatt om barnevernets utvikling og rolle i samfunnet.

Illustrasjon 6: Barneverntjenestens målbilde 2019-2021

<p>Vårt samfunnsoppdrag er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.</p>		<p>Målbilde 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Hjelpen vi gir er av høy faglig kvalitet, og barnets perspektiv er tydelig i alt vårt arbeid ✓ Vi har felles og oppdatert kunnskap og forståelse i vurderinger og beslutninger i tjenesten ✓ Vi samarbeider godt med hverandre og med eksterne samarbeidspartnere til beste for barnet - med avklarte roller og ansvar i helheten ✓ Vår kultur er betegnet av høy faglig kvalitet, godt samarbeid, trygghet og et inkluderende arbeidsmiljø
<p>Strategi for kvalitetsutvikling i barneverntjenesten 2019-2021</p>	